

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

Talousarvio 2026

Taloussuunnitelma 2027–2028

Seutuhallitus
Kuntajohtajakokous

17.12.2025
5.12.2025

Sisältö

YLEISPERUSTELUT	3
Kuntayhtymän perustehtävä.....	3
Seutustrategia	3
Rakennesuunnitelma 2040+ ja MAL-sopimus	4
SEUTUYHTEISTYÖN TOIMINTAYMPÄRISTÖ	4
Väestön kehitys kaupunkiseudulla	5
Työllisyyden kehitys.....	5
Kuntatalouden ja kansantalouden kehitys	5
Riskienhallinta ja keskeisimmät riskit.....	6
Kansallinen MAL-verkosto.....	6
Seutustrategian teema: Lumoava arki	7
Fiksu kasvu	8
Maailmalle auki.....	9
Yhteistyön perusta.....	9
MUU SEUTUYHTEISTYÖ	10
KANSALLISEN MAL-VERKOSTON TAVOITTEET 2026	11
TALOUSARVION RAKENNE, SITOVUUS JA SEURANTA	13
Talousarvion osat.....	13
Talousarvion tehtäväkokonaisuudet ja sitovuus	13
Taloudellisen ja toiminnallisen tuloksen seuranta.....	13
KÄYTTÖTALOUSOSA	14
Seutuyksikkö	14
Kansallinen MAL-verkosto.....	16
TULOSLASKELMAOSA	17
INVESTOINTIOSA	17
RAHOITUSOSA	18
TALOUSSUUNNITELMA 2026–2028	19

YLEISPERUSTELUT

Kuntayhtymän perustehtävä

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä toimii kuntayhteistyötä toteuttavana organisaationa. Jäsenkuntia ovat Kangasala, Lempäälä, Nokia, Orivesi, Pirkkala, Tampere, Vesilahti ja Ylöjärvi. Kuntayhtymän tehtävänä on edistää seutuyhteistyötä ja valmistella kunnille seudullisia ratkaisuehdotuksia yhteistyöhyötyjen konkretisoimiseksi.

Kuntayhtymä on perustettu huolehtimaan

- kuntayhteistyön yleisestä kehittämisestä
- kuntien välisen yhteistoiminnan kehittämisestä
- yhteisten suunnittelu- ja kehittämishankkeiden toteuttamisesta
- jäsenkuntien yhteisestä edunvalvonnasta
- aluepolitiikan toteuttamisesta osaltaan
- muista yhteisesti sovittavista seutuyhteistyöhön liittyvistä tehtävistä.

Seutustrategia

Jäsenkunnat hyväksyivät elo-syyskuussa 2022 **Vehreä metropolimme** -seutustrategian ohjaamaan kestävästi siirtymän yhteistyötä kaupunkiseudulla. Strategialle hyväksyttiin myös toteutusohjelma vuosille 2023-2026. Vuosittain toteutus konkretisoituu kuntayhtymän talousarvion toiminnallisissa tavoitteissa. Seutustrategian päivitysprosessi on käynnistetty syksyllä 2025 ja uusi seutuyhteistyötä määrittävä toimintastrategia on tarkoitus hyväksyä seudun valtuustoissa kesällä 2026.

Vehreä metropolimme

Lumoava
arki

Fiksu
kasvu

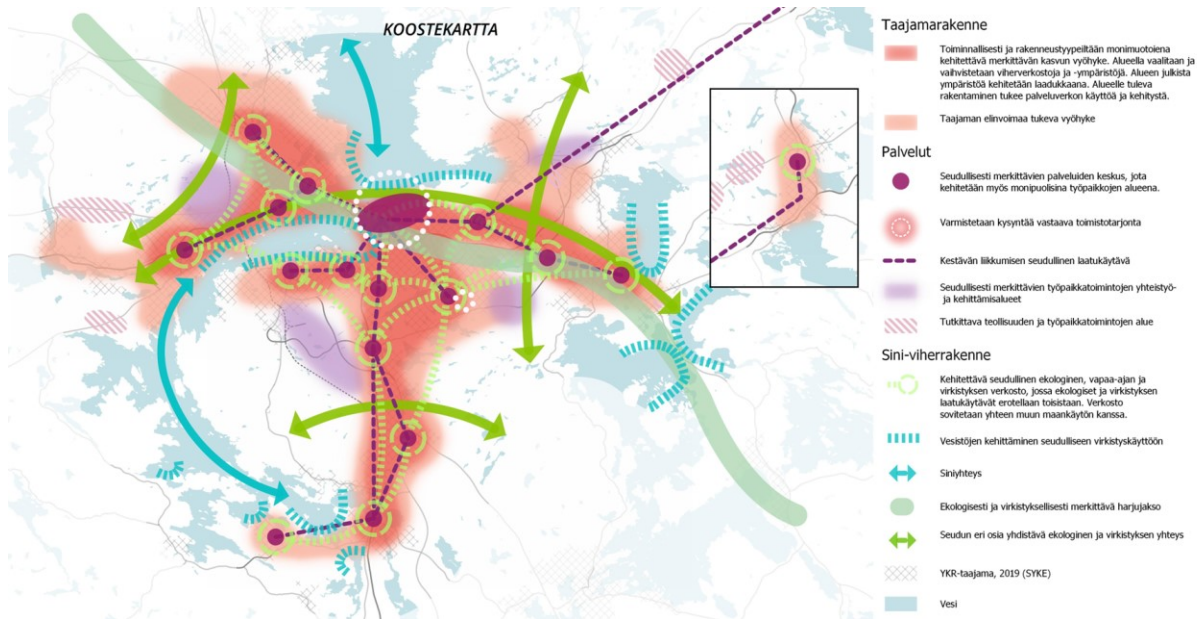
Maailmalle
auki

Kangasala | Lempäälä | Nokia | Orivesi | Pirkkala | Tampere | Vesilahti | Ylöjärvi

Rakennesuunnitelma 2040+ ja MAL-sopimus

Seutuyhteistyötä ohjaa seutustrategian lisäksi kaupunkiseudun jäsenkuntien valtuustojen hyväksymä Rakennesuunnitelma 2040+. Se kuvaa kaupunkiseudun tavoitteellisen yhdyskuntarakenteen ja jaksottaa toteuttamisen eri vuosikymmenille. Rakennesuunnitelma ohjaa kuntien ja niiden eri toimialojen toimenpiteet yhteisen rakennevision suuntaan. Lopputuloksena on lumoava, fiksusti kasvava ja maailmalle avoin kaupunkiseutu.

MAL-sopimuksella konkretisoidaan rakennesuunnitelman lähivuosien toimenpiteet. Sopimus on osa valtion ja kaupunkiseutujen yhteistyömenettelyä. MAL-sopimus on myös kuntien keskinäinen sopimus yhteen sovitettavista asioista. MAL5-sopimus hyväksyttiin jäsenkuntien valtuustoissa syksyllä 2024 ja vahvistettiin valtion periaatepäätöksellä 28.11.2024.

SEUTUYHTEISTYÖN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Talousarviovuosi 2026 on kuntayhtymän 20. toimintavuosi. Juhlavuosi tulee näkymään viestinnässä ja tapahtumissa. Samalla vuosi 2026 on nykyisen seutustrategian viimeinen toteutusvuosi ja vuoden aikana valmistuu seutustrategian päivistyö.

Kuntayhtymän perussopimuksen muutos hyväksyttiin alkuvuodesta 2025. Muutos vahvisti seutuhallituksen asemaa siten, että kuntayhtymä on jatkossa nk. yhdentoimielimen kuntayhtymä, jonka ylin päätösvalta jakaantuu seutuhallitukselle ja jäsenkunnille. Seutuhallitus mm. vahvistaa vuosittain kuntayhtymän talousarvion. Tilinpäätös hyväksytään jäsenkunnissa.

Seudullisessa tulevaisuustyössä on tunnistettu toimintaympäristömme tulevaisuuteen vaikuttavia olennaisia muutostekijöitä. Näitä ovat turvallisuusympäristön ja demokratian murros,

julkisen talouden niukkenevat resurssit, kasvun ja elinvoiman keskittyminen kaupunkiseudulle, lisääntyvät hyvinvointi- ja terveyserot, syntyvyyden lasku ja väestörakenteen monimuotoistuminen, teknologinen kehitys ja luontopohjaisen kestävyuden merkityksen kasvu. Olenaisilla muutostekijöillä on vaikutusta seudun kasvuun ja kehitykseen, joten niiden huomioiminen seudullisessa suunnittelussa on tärkeää.

Kaupunkiseudun menestyksen, kasvun ja kansainvälistymisen odotetaan säilyvän hyvänä lähi vuosien aikana ja kaupunkiseudun tulevaisuutta rakennetaan kestäväen kasvun periaatteilla. Kuntien talouden tasapainoon ja työllisyyden kehitykseen seudulla liittyy kuitenkin isoja haasteita.

Väestön kehitys kaupunkiseudulla

Tampereen kaupunkiseudun väestönkasvu on ollut viime vuosina ennätyskellisen vahvaa. Ennätysvuonna 2023 seudun väestö kasvoi 7287 asukkaalla. Vuonna 2024 väestönkasvu pysyi edelleen korkealla tasolla seudun kasvaessa 6658 asukkaalla. Vuoden 2024 väestönkasvusta Tampereen osuus oli 5130 asukasta (77 %) ja kehyskuntien 1528 asukasta. Kasvu on siten keskittynyt erityisesti keskuskaupunkiin.

Rakennesuunnitelmassa määritelty vuotuinen kasvutavoite on noin 4 200 asukasta / vuosi.

Kuluvana vuonna 2025 väestönkasvu on ollut ennätysvuosia vähäisempää: Syyskuun loppuun mennessä seudun väestönkasvu on ollut 4075 asukasta, minkä perusteella voidaan ennakoita koko vuoden kasvun jäävän noin 5000 asukkaaseen. Määrä vastaa 2020-luvun ensimmäisten vuosien kasvua. Väestönkasvun väheneminen ennätysvuosien luvuista on johtunut sekä vähentyneestä maahanmuutosta että vähentyneestä kuntien välisestä muuttovoitosta. Syyskuun lopussa 2025 kaupunkiseudulla asui 427 362 asukasta, joista 263 260 (61,6 %) Tampereella ja kehyskunnissa 164 102 asukasta.

Työllisyyden kehitys

Työllisyys kehittyi kaupunkiseudulla heikkenevästi vuoden 2024 aikana ja sama kehitys suunta on jatkunut myös vuonna 2025. Syyskuussa 2024 kaupunkiseudun työttömyys oli 11,0 %, josta se heikkeni 11,9 % syyskuussa 2025. Loppuvuodelle 2025 odotetaan edelleen pahenevaa työttömyyttä. VM ennustaa vuodelle 2026, että työllisyys toipuu talouskasvun myötä.

Kuntatalouden ja kansantalouden kehitys

Valtiovarainministeriön julkaiseman syksyn 2025 kuntatalousohjelman mukaan kuntatalouden tilanne heikkeni odotetusti vuoden 2024 aikana erityisesti sote-uudistukseen liittyvien kertaluonteisten erien poistumisen myötä. Toimintakulut kasvoivat kuitenkin ennakoitua maltillisemmin ja verotulot kehittyivät odotettua paremmin. Kuntatalouden yhteenlaskettu vuosikate laski noin miljardilla eurolla 3,26 mrd. euroon. Tilikauden yhteenlaskettu tulos säilyi kuitenkin 1,1 mrd. euroa positiivisena. Tähän vaikutti erityisesti eräiden suurten kaupunkien sa-

tunnaiset tuotot. Toiminnan ja investointien rahavirta kääntyi ensimmäistä kertaa 2020-luvulla negatiiviseksi, minkä seurauksena kuntien lainakanta lähti selvään noin 0,7 mrd. euron kasvuun.

Työllisyyspalveluiden siirryttyä kuntien järjestämisvastuulle on kuntatalous entistä herkempi talouden suhdannevaihteluille, sillä kuntien rahoitusvastuut työllisyyden hoidosta ovat aiempaa laajemmat. Suomen talouden heikko suhdannetilanne on vaikuttanut kuntatalouteen myös madaltuneiden verotuloennusteiden kautta. Vuoden 2025 aikana kuntatalouden suunta ei ole kääntynyt. Kuntatalouden ennakoidaan edelleen supistuvan ja toiminnan ja investointien rahavirran heikkenevän.

Vaikka suhdannetilanteen ennustetaan kohentuvan vuonna 2026, odotetaan kuntatalouden tilanteen edelleen heikentyvän ja tulojen ja menojen epätasapainon syvenevän. Valtion toimenpiteiden yhteisvaikutusten arvioidaan heikentävän vuoden 2026 kuntataloutta noin 170 milj. euroa vuoteen 2025 nähden. Kunta-alan palkkaratkaisu tulee kasvattamaan kuntatalouden kustannuksia selvästi henkilöstömenojen osuuden ollessa suuri. Kuntien kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksiennuste vuodelle 2026 on 3,5 prosenttia ja vuosille 2027–2029 keskimäärin 3,3 prosenttia vuodessa.

Bruttokansantuotteen odotetaan kasvavan 1,0 prosenttia vuonna 2025, 1,4 prosenttia vuonna 2026 ja 1,7 prosenttia vuonna 2027.

Heikko lähtötilanne, talouden hidas kasvu, puolustusinvestoinnit, hoiva- ja hoitomenot sekä velanhoitokustannukset tulevat lisäämään julkisen talouden menoja. Vuoden 2025 lopussa julkisyhteisöjen alijäämän ennustetaan olevan 4,3 % suhteessa BKT:hen ja pienevän siitä noin 3,6 prosenttiin vuonna 2026.

Riskienhallinta ja keskeisimmät riskit

Yhtymäkokous hyväksyi 26.6.2014 kuntayhtymän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet, joiden mukaan sisäinen valvonta ja riskienhallinta toteutuvat osana kuntayhtymän normaalia johtamis- ja seurantajärjestelmää. Seutuhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, sekä hyväksyy sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet ja menettelytavat.

Kuntayhtymä toteuttaa sille perussopimuksessa asetettuja tehtäviä, ja kokonaisuudessaan voidaan arvioida, että kuntayhtymän toimintaan sisältyy hyvin vähän riskejä. Suurin kuntayhtymän toimintaan liittyvä riski on vuosittain vahvistettavat kuntien maksuosuudet, joilla varmistetaan seutuyhteistyön jatkuvuus.

Kansallinen MAL-verkosto

Kuntayhtymän hallinnoi kansallista MAL-verkostoa, joka toimii kaupunkiseutujen ja ministeriöiden välisenä yhteistyöalustana. Verkoston toiminta perustuu kansalliseen kaupunkipolitiikkaan ja jäsenseutujen tarpeisiin. Mukana on 18 jäsenaluetta eri puolilta Suomea. Rahoittajina toimivat verkostoon kuuluvien jäsenalueiden lisäksi ympäristöministeriö, Väylävirasto ja Suomen Kuntaliitto.

SEUTUYKSIKÖN TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Jäsenkunnat hyväksyivät vuonna 2022 Vihreä metropolimme -strategian ja sen toteutusohjelman, jotka ohjaavat tavoitteiden asettamista vuodelle 2025. Tavoitteissa on huomioitu myös rakennesuunnitelman 2040+ ja MAL5- sopimuksen toteuttaminen. Toiminnalliset tavoitteet esitetään seutustrategian pääviestien mukaisesti. Lisäksi kuvataan seutuyhteistyön yleinen kehittäminen ja kansallisen MAL-verkoston painopisteet 2026.

Seutustrategian teema: Lumoava arki

Kaupunkiseudulla voi asua eurooppalaisittain urbaanisti tai maaseudun kylissä. Naapurustomme ovat turvallisia ja viihtyisiä. Asukkaille on tarjolla älykkäitä liikkumismahdollisuuksia ja elämyksiä vapaa-aikaan. Luonnon sinivihreys ihastuttaa arkeamme. Kuntien palvelut on viritetty tuottamaan asukkaille hyvinvointia ja elämänlaatua. Asukasosallisuus ja yhteenkuuluvuus vahvistavat ilmapiiriä. Kaupunkiseutu on kaikille läheinen.

Asuminen

- 1. Asumisen seudullinen laatuohjelma valmistellaan päätöksentekoon.**
Laatuohjelma konkretisoi vuonna 2020 hyväksytyyn seudullisen asuntopoliittisen ohjelman laatuteemaa ja on osa MAL5-sopimuksen toimeenpanoa.
- 2. Asumisen ja rakentamisen seudullista tietoikkunaa jatkokehitetään.**
Tietoikkuna valmistuu ja otetaan käyttöön 2025 ja sitä laajennetaan uusilla tiedoilla vuonna 2026. Tietoikkuna palvelee asuntomarkkinoiden tilannekuvan luomisessa kuntien asiantuntijoita, päätöksentekijöitä ja yrityksiä.
- 3. Kohtuuhintaista asumista edistetään yhdessä sidosryhmien kanssa.**
Yhteistyöllä VARKEN, kuntien ja kohtuuhintaisen asuntotuotannon rakennuttajien kanssa tavoitellaan sosiaalisesti kestävästä asuntopolitiikan jatkumista, kuntien yhteisvastuuta ja segregaaation ehkäisyä.

Tulevaisuus- ja ennakointityö

- 4. Kaupunkiseudun futuriikki 2056 –hanke toteutetaan.**
Tampereen kaupunkiseutu täyttää 50 vuotta vuonna 2056. Futuriikki-hankkeessa ennakoidaan seudun strategisten suunnitelmien tulevaisuusvaikutuksia eri väestöryhmien avulla. Hanketta rahoittaa Sitra.

Sivistyspalvelut

- 5. Yksityisen varhaiskasvatuksen sääntökirjan päivitetään.**
Kaupunkiseudun kunnilla on seudullinen käytäntö yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksessa. Käytäntöä on tarkasteltu vuonna 2025 tehdyssä palveluseteliselvityksessä, jonka johtopäätökset päivitetään seudulliseen sääntökirjaan.
- 6. Positiivinen jatkumo perusopetuksesta toiselle asteelle – palveluja kehitetään kokonaisvaltaisesti**

Työ sisältää mm. ohjaamotoiminnan kehittämisen, kuntotuttavan ammatillisen koulutuksen mallien ja tarpeen kartoituksen sekä opinpolkuindeksin päivittämisen vuonna 2027.

7. Liikuntapaikkayhteistyötä kuntien raja-alueilla ja suurissa liikuntainvestoinneissa edistetään

Kaupunkiseudun liikuntapaikkainvestointien kartoitus on tehty 2025. Työtä jatketaan kuntien raja-alueilla sijaitsevien vapaasti käytössä olevien liikuntapaikkojen ja seudun suurten liikuntainvestointien yhteistyömahdollisuuksien tunnistamiseksi.

Fiksu kasvu

Seutustrategia: Toimimme ekologisesti kestävästi ja kuntarajattomasti. Kasvun selkärankana on eheä ja vahva yhdyskuntarakenne. Seudullinen elinkeinopolitiikka vauhdittaa yritystoiminnan kestävää siirtymää ja panostaa valittuihin kärkiin. Kaupunkiseudun työpaikat lisääntyvät, koulutus ja osaaminen kohtaa työpaikkojen tarpeet. Yritysten sijoittumisessa ei katsota kuntarajoja.

Liikkuminen

8. Lähijunaliikenteen seisakkeiden suunnittelua edistetään MAL5-sopimuksen mukaisesti

MAL5-sopimuksessa sovittujen aseman/seisakkeiden (Sääksjärvi, Messukylä, Ruutana, Ylöjärven keskusta, Epilä ja Harjuniitty) esisuunnittelu valmistuu keväällä 2026. Ratasuunnittelu käynnistetään toteutusvalmiuden ja vaikuttavuuden kannalta parhaissa kohteissa.

9. Lähijunaliikenteen hankintojen suunnittelua valmistellaan junaliikenteen kilpailutusta varten.

Valtio/Traficom kilpailuttaa julkisesti tuetun ostoliikenteen 2031 vuoden alusta lähtien. Kuntien päätöksentekoa lähijunaliikenteen hankinnasta tuetaan seudullisella tietopohjalla ja seudullista kokonaisratkaisua edistämällä.

10. EU-asetuksen mukaisen seudullisen kestävästä kaupunkiliikenteen suunnitelman (Sustainable Urban Mobility Plan, SUMP) laadinta aloitetaan.

Suunnitelman laadinta aloitetaan kokoamalla liikennejärjestelmätyön seudullinen tietopohja ja täydentämällä sitä mm. jakelun ja logistiikan selvityksellä. Suunnitelma valmistuu 2027 ja antaa syötteitä MAL6-sopimuksen valmisteluun.

11. Seudullisten pysäköintiperiaatteiden tarkistaminen käynnistetään.

Kaupunkiseudun yhdyskuntarakenteen eheyttämistä tukevat pysäköintiperiaatteet ja niiden toimeenpano on hyväksytty 2020-luvun vaihteessa. Periaatteiden tarkistus käynnistetään seudullisesti merkittävien joukkoliikennehankkeiden osalta.

Maankäyttö

12. Seudullisen sini-viherstrategian valmistelua jatketaan.

Sinivierstrategian lähtötilanne on valmistunut 2025, ja valmisteluprosessi siirtyy viherVISION ja strategian näkökulmien valintaan ja seudullisten tavoitteiden asetteluun.

13. Kaupunkiseudun viherrakenteen päivitystyö käynnistetään.

Työssä selvitetään seudun viherrakenteen nykytilaa ja tulevaisuuden tarpeita kaupunkiseudun kasvun ja ilmastomuutokseen sopeutumisen näkökulmasta. Hanke saa rahoituksen EAKR-ohjelmasta. Päivitys valmistuu vuonna 2027.

14. Teollisuuden vaihemaakuntakaavan valmistelua seurataan ja valmisteluun vaikutetaan

Vaihemaakuntakaavan valmisteluun välitetään kaupunkiseudun valtuustojen hyväksymän Rakennesuunnitelman 2040+ ratkaisut elinkeinojen kehittämisestä ja edistetään niiden toteutumista.

Maailmalle auki

Seutustrategia: Teemme kaupunkiseutua maailmalla tunnetuksi ja parannamme yhteyksiä. Tänne on helppo saapua. Tuemme monikulttuurisuutta ja -kielisyyttä sekä arjen kansainvälistymistä. Tänne on mukava juurtua. Seudun työmarkkinat ja koulutusympäristöt houkuttelevat kansainvälisiä osaajia ja oppijoita. Täällä on hyvä kehittyä.

Kansainvälistyminen

15. International House Tampere Region - kansainvälisen rekrytoinnin palvelumalli pilotoidaan kaupunkiseudun kehyskunnissa.

IHT Tampereen kanssa käynnistetään hanke, jolla edistetään kv-työvoiman saavuutta Tampereen kehyskunnissa.

16. Englanninkielisen kasvatuksen ja opinpolun kehittäminen jatkuu.

Englanninkielisen opinpolun rakentaminen varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle on käynnistynyt vuonna 2025 nykytila- ja tarveselvityksen laadinnalla. Selvityksen pohjalta käynnistetään 2026 toimenpiteet seudullisen opinpolun rakentamiseksi.

Yhteistyön perusta

17. Vihreä Metropolimme -seutustrategian päivityksen valmistuminen

Valmistellaan seutustrategian päivitys valtuustojen käsittelyyn ja laaditaan strategialle toteutusohjelma vuosille 2027-2030.

18. Kuntayhtymän 20-vuotis juhla huomioidaan viestinnässä ja tapahtumissa

Kuntayhtymän toiminta käynnistyi 1.6.2026. Seutuyhteistyön 20-vuotistaivalta juhlistetaan mm. Seutupäivässä 2006.

19. Seudullisen tietotuotteiden kokonaisuutta kehitetään

Tietotuotteita ovat mm. MAL-sopimuksen seuranta, väestö- ja työllisyys- ja pendelöintikatsaukset sekä sivistyspalveluiden seutuvertailut ja opinpolkuindeksi.

Seutuhallituksen asettamat toiminnalliset tavoitteet priorisoidaan kuntayhtymän resurssien kohdentamisessa. Niiden toteutumiseen panostetaan erityisesti ja niiden toteutumista seurataan kuntajohtajakokouksessa ja seutuhallituksessa. Em. tavoitteiden lisäksi kuntayhtymä voi huolehtia resurssien puitteissa myös muusta kuntien välisen yhteistoiminnan kehittämisestä sekä yhteisten suunnittelu- ja kehittämishankkeiden toteuttamisesta.

MUU SEUTUYHTEISTYÖ

Kuntayhtymä tukee seudullisen joukkoliikenteen ja seudullisen tietohallinnon toimintaa, elinkeinojen kehittämistä sekä edunvalvontaa. Operatiivisina kumppaneina ovat Tampereen kaupungin seudullinen joukkoliikenne yksikkö ja -lautakunta, seudullinen tietohallinnon johtoryhmä ja Business Tampere Oy sekä edunvalvontakumppanit Tampereen kaupunki, Pirkanmaan liitto, Tampereen kauppakamari ja Pirkanmaan yrittäjät ja BusinessTampere.

Vuositavoitteensa kukin toimija hyväksyy itse. Huomiota kiinnitetään siihen, miten toimijoiden tavoitteet toteuttavat myös seutustrategiaa. Teemoja käsitellään vuosittain seutuhallituksessa ja kuntajohtajakokouksessa.

KANSALLISEN MAL-VERKOSTON TAVOITTEET 2026

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä hallinnoi kansallista maankäytön, asumisen ja liikenteen kehittämisverkostoa, MAL-verkostoa, jonka tavoitteena on tukea jäsenyhteisöjen monipuolista ja kestävästä MAL-suunnittelusta.

Vuonna 2026 verkostoon kuuluu Tampereen kaupunkiseudun lisäksi 17 muuta jäsenkaupunkia tai -seutua, Suomen Kuntaliitto, neljä ministeriötä (YM, TEM, VM, LVM), Väylävirasto sekä tiedekumppaneita. Verkoston toimintaa ohjaa valtakunnallinen ohjausryhmä, joka kokoontuu 4–6 kertaa vuodessa. Koordinaation käytännön toiminnasta vastaa kehittämisspäällikkö ja suunnitteluspäällikkö. Toiminta koostuu yhteisistä kehittämissankkeista, työpajoista, workshoppeista, seminaareista ja webinaareista sekä monikanavaisesta viestinnästä. Vuoden hankkeiden tuloksia esitellään valtakunnallisessa vuosiseminaarissa marras-joulukuussa 2026.

Vuoden 2026 hanke- ja tilaisuussisällöt painottuvat kolmeen pääteemaan:

I Seudullisten suunnitelmien ympäristövaikutusten arvioinnin kehittäminen

Hanke kehittää seudullisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arviointia. Selvitys kartoittaa seutujen nykyisiä ylikunnallisia osallistamis- ja ympäristöarviointikäytäntöjä sekä kehittää menetelmiä, joilla seudullista vaikutusten arviointia voidaan toteuttaa paikallisvoimin laadukkaasti mutta resurssitehokkaasti. Hankkeen tuloksena syntyy konkreettisia tukiaineistoja, jotka soveltuvat eri kokoisten seutujen tarpeisiin ja tukevat käytännön suunnittelutyötä.

BOOST-yhteistyöhankkeessa selvitetään, miten nykyiset ja muuttuvat alueelliset suunnittelukäytännöt mahdollistavat kuntarajat ylittävän ekologisen kompensaaion toteutusta sekä millaisia käytäntöjä ja yhteistyömalleja seudullisessa ja maakunnallisessa maankäytön suunnittelussa tarvitaan. Hanke tuottaa alueidenkäyttölain uudistuksen tueksi tietoa alueellisista suunnitteluprosesseista ja -käytännöistä, joilla vaikutetaan luonnon lisäävästi monimuotoisuuteen.

II Matkaketjujen solmupisteet

Raideliikenteen solmupisteet ovat kehittelyn alla sekä valtiolla että mal-kaupunkiseuduilla. Väylävirasto tuottaa solmupysäkkiselvityksen sekä asemakorttien päivitystyön, jota MAL-verkosto tukee tiedollisesti. Henkilöliikennepaikkaselvityksen esille nostamia maankäyttöhaasteita ratkaistaan yhdessä jäsenyhteisöjen kanssa, sekä tarkastellaan joukkoliikenteen matkaketjuyhteyksiä ja liityntäpysäköinnin ohjeistuksen ja palvelutasotavoitteiden ajantasaisuutta. Omaan työhön kehitetään edelleen MAL-verkoston ylläpitämää asemanseudut.fi-portaalia.

III Kestävän kaupunkiliikunnan suunnittelun (SUMP) eri kokoisilla kaupunkiseuduilla

Kestävän liikkumisen edistämässä keskiössä on systeminen lähestymistapa ja toimenpiteissä Active Mobility ts. liikkuminen omin jaloin ja terveyttä edistäviä liikkumistapoja hyödyntäen (vaikutukset kansanterveyteen, ilmanlaatuun ja kaupunkien viihtyisyyteen ja liikenneturvallisuuteen). Huomio kiinnitetään kustannustehokkaisiin ja päästövähennystoimissa vaikuttaviin pienhankkeisiin, liikennevälineisiin ja kaupunkisuunnitteluun, suunnitteluideaali on toiminnallinen kaupunkiseutu. Kaupunkiseudullinen suunnittelu on luonteva taso kunnallisen/kunnanosan ja maakunnallisen suunnittelun välillä. Toimenpiteinä on yhteiskehittämisen kautta tapahtuva tiedonvaihto, koulutus ja sparraus sekä toimiala- ja organisaatorajojen ylittäminen.

TALOUSARVION RAKENNE, SITOVUUS JA SEURANTA

Talousarvion osat

Kuntayhtymän talousarviosta ja -suunnitelmasta, niiden rakenteesta, sisällöstä ja laadinnasta säädetään kuntalaissa. Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymän talousarviossa ovat yleisperustelut, toiminnalliset tavoitteet, käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Käyttötalousosassa seutuhallitus hyväksyy kuntayhtymän eri tehtäväkokonaisuuksille meno- ja tuloarviot.

Tuloslaskelmaosassa osoitetaan, kuinka kuntayhtymän tilikauden tulorahoitus riittää käyttömeneihin, rahoitusmeneihin ja omaisuuden kulumista kuvaaviin suunnitelman mukaisiin poistoihin.

Investointiosassa sisältyy kuntayhtymän investointisuunnitelmat talousarvio- ja taloussuunnitelmavuosille.

Rahoitusosassa esitetään kuntayhtymän käyttötalous-, tuloslaskelma- ja investointiosan tulojen ja menojen aiheuttama kassavirta, eli varsinaisen toiminnan kassavirta. Rahoitusosaan merkitään myös antolainauksen, lainakannan ja oman pääoman muutokset sekä arvioidaan talousarvion vaikutusta maksuvalmiuteen.

Talousarvion tehtäväkokonaisuudet ja sitovuus

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymällä on kaksi tehtäväkokonaisuutta: seutuyksikkö ja kansallinen MAL-verkosto. Tuloslaskelmaosassa esitetyn tehtäväkokonaisuuksien yhdistetyn talousarvion toimintakate on kuntiin nähden sitova.

Talousarviossa esitetään talousarviovuodelle toiminnalliset tavoitteet, jotka ovat kuntiin nähden sitovia.

Taloudellisen ja toiminnallisen tuloksen seuranta

Talousarvion toteutumisesta raportoidaan seutuhallitukselle neljännesvuosittain. Neljännesvuosikatsauksessa esitetään talouden ja toiminnan olennaiset tapahtumat, talousarvion toteutuminen sekä keskeiset tekijät, joiden ennakoitaan vaikuttavan tilikauden tuottojen ja kulojen määriin. Puolivuotiskatsaus toimitetaan tiedoksi jäsenkunnille. Koko vuoden raportointi tapahtuu tilinpäätöksessä ja tilinpäätöksen hyväksymisestä vastaavat jatkossa jäsenkunnat.

KÄYTTÖTALOUSOSA

Seutuyksikkö

Seutuyksikön myyntitulot muodostuvat jäsenkuntien asukasmäärän suhteessa laskutettavista maksuosuuksista, jotka ovat vuodelle 2026 3,3 euroa/asukas. Maksuosuuksilla katetaan seutuyksikön käyttömenot. Vuodelle 2026 seutuyksikkö on saanut ulkopuolista hankerahoitusta, joka on esitetty muut tuet ja avustukset -erässä. Hankerahoitus kohdistetaan kokonaisuudessaan yhden projektihenkilön palkkakustannuksiin sekä hankkeissa ostettavaan ulkopuoliseen asiantuntija-apuun. Seutuyksikkö on sitoutunut hankkeiden omarahoitusosuuteen, joka kateetaan pääosin seutuyksikön työntekijöiden omalla työpanoksella.

Seutuyksikön henkilöstömenot muodostuvat 9,5 henkilön palkka- ja henkilösivukuluista. Henkilöstön osaamisen kehittämiseen varaudutaan vuosittain. Seutuyksikköön on budjetoitu myös seutuhallituksen ja tarkastuslautakunnan kokouspalkkiot ja kulukorvaukset. Vuosittain varaudutaan 1-2 korkeakouluharjoittelijan palkkaamiseen. Palkkojen sopimuskorotukset tuovat huomattavan nousun henkilöstökustannuksiin taloussuunnitelmakaudella. Vuodelle 2026 nousuun on varattu 2,27 % yleiskorotus 1.8. alkaen sekä 0,2 % paikallinen järjestelyerä ja 0,4 % palkkaohjelman kehittämiserä 1.10.alkaen.

Palvelujen ostot muodostuvat ICT-palveluista, posti- ja telepalveluista, kirjanpidon, maksuliikenteen ja palkanlaskennan palveluista, sekä painatuksiin, ilmoituksiin ja viestintään liittyvistä palveluista. Palvelujen ostoissa ovat mukana myös seutuyksikön henkilöstön matkustukseen ja koulutukseen liittyvät kulut sekä erilaisten tapahtumien, mm. seutufoorumin, seutupäivän ja tonttipäivän järjestämiseen liittyvät kulut. Palvelujen ostoihin on budjetoitu n. 170 000 euron sitomaton hankeraha, joka kohdistetaan käyttösuunnitelmassa talousarviovaitteiden toteuttamiseksi hankittavaan konsulttitukeen. Seutujohtaja hyväksyy käyttösuunnitelman.

Aine-, tarvike-, tavara-, ja muut menot muodostuvat seutuyksikön tarvitsemista käyttökulutavaroista. Toimitilavuokra tulee hieman laskemaan uusien toimitilojen myötä, mutta vuodelle 2026 on odotettavassa toimitilojen vaihdoksesta aiheutuvia päällekkäisiä vuokratukustuksia, kokoustilavuokria sekä kertaluonteisia kuluja, joihin on varauduttu vuokratukuluissa, palvelujen ostoissa ja aineissa ja tarvikkeissa.

Laskennallinen kustannustennousu vuodelle 2026 on 2 %.

Tuloslaskelma seutuyksikkö TAE 2026

SEUTUYKSIKÖ	TA 2025	TAE 2026	muutos €
Myyntitulot/kunnat	1 376 600,00	1 403 000,00	26 400,00
Muut tuet ja avust.	19 000,00	340 000,00	321 000,00
Tulot yht.	1 395 600,00	1 743 000,00	347 400,00
Palkat ja palkkiot	773 700,00	760 000,00	-13 700,00
Sivukulut	150 500,00	138 000,00	-12 500,00
Henk.kulut yht.	924 200,00	898 000,00	-26 200,00
Palvelujen ostot	394 900,00	740 000,00	345 100,00
Aineet ja tarvikkeet	10 200,00	32 000,00	21 800,00
Vuokrat	63 300,00	70 000,00	6 700,00
Muut toimintakulut	3 000,00	3 000,00	0,00
Menot yht.	1 395 600,00	1 743 000,00	347 400,00
Toimintakate	0	0,00	

Kansallinen MAL-verkosto

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä hallinnoi kansallista maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL-verkostoa, jonka tavoitteena on tukea jäsenyhteisöjen monipuolista ja kestävästä MAL-suunnittelua. Verkoston toimintaa ohjaa valtakunnallinen ohjausryhmä, joka kokoontuu 4–6 kertaa vuodessa. Toimintatapoina ovat työpajat, kehittämishankkeet, asiantuntijaseminaarit ja monikanavainen viestintä. Verkoston rahoitus perustuu kokonaisuudessaan jäsenalueiden maksuihin ja muiden organisaatioiden, mm. Miniteriöiden ja Kuntaliiton maksamiin avustuksiin. MAL-verkostolla ei ole vaikutusta kuntayhtymän tuloksen muodostumiseen.

MAL-verkoston henkilöstömenot muodostuvat kahden henkilön palkka- ja henkilösivukuiluista. Palvelujen ostot muodostuvat mm. ICT-palveluista, posti- ja telepalveluista, kirjanpidon, maksuliikenteen ja palkanlaskennan palveluista, sekä painatuksiin, ilmoituksiin ja viestintään liittyvistä palveluista. Palvelujen ostoissa ovat mukana myös henkilöstön matkustus- ja koulutuskulut sekä erilaisten tapahtumien järjestämiseen liittyvät kulut ja konsulttipalkkiot. Aine-, tarvike-, tavara- ja muut menot muodostuvat käyttökulutustavaroista. Toimitilavuokra on budjetoitu henkilöstön mukaisessa suhteessa huomioiden yleinen kustannustason nousu.

Tuloslaskelma MAL-verkosto TA 2026

MAL-VERKOSTO	TA 2025	TAE 2026	muutos €
Myyntitulot/alueet	208 200,00	186 550,00	-21 650,00
Muut tuet ja avust.	0,00	33 900,00	33 900,00
Tulot yht.	208 200,00	220 450,00	12 250,00
Palkat ja palkkiot	130 400,00	135 000,00	4 600,00
Sivukulut	25 800,00	26 000,00	200,00
Henk.kulut yht.	156 200,00	161 000,00	4 800,00
Palvelujen ostot	34 100,00	48 000,00	13 900,00
Aineet ja tarvikkeet	2 000,00	450,00	-1 550,00
Vuokrat	15 900,00	10 000,00	-5 900,00
Muut toimintakulut	0,00	1 000,00	1 000,00
Menot yht.	208 200,00	220 450,00	12 250,00
Toimintakate	0	0,00	

TULOSLASKELMAOSA

Kuntayhtymän yhdistetystä tuloslaskelmasta käy ilmi, että vuoden 2026 talousarvio on menojen ja tulojen osalta tasapainossa. Talousarviolla ei ole vaikutusta kuntayhtymän taloudelliseen asemaan.

Tuloslaskelma kuntayhtymä yhteensä TAE 2026

YHTEENSÄ	TA 2025	TAE 2026	muutos €
Myyntitulot	1 584 800,00	1 589 550,00	4 750,00
Muut tuet ja avust.	19 000,00	373 900,00	354 900,00
Tulot yht.	1 603 800,00	1 963 450,00	359 650,00
Palkat ja palkkiot	904 100,00	895 000,00	-9 100,00
Sivukulut	176 300,00	164 000,00	-12 300,00
Henk.kulut yht.	1 080 400,00	1 059 000,00	-21 400,00
Palvelujen ostot	429 000,00	788 000,00	359 000,00
Vuokrat	79 200,00	80 000,00	800,00
Aineet ja tarvikkeet	12 200,00	32 450,00	20 250,00
Muut toimintakulut	30 000,00	4 000,00	-26 000,00
Menot yht.	1 603 800,00	1 963 450,00	359 650,00
Toimintakate	0	0	
Vuosikate	0	0	
Tilikauden tulos	0	0	
Tilikauden yli/ali-jäämä	0	0	

INVESTOINTIOSA

Kuntayhtymällä ei ole investointeja vuosina 2026–2027.

RAHOITUSOSA

Seutuyksikön tulorahoitus kertyy jäsenkuntien maksuosuuksista. Tulorahoituksella katetaan kaikki käyttömenot. Seutuyksikön vuosikate on nolla.

Jäsenkuntien maksuosuudet TAE 2026:

Väestö 31.12.2024	%	TA 2025 Yhteensä	TAE 2026 Yhteensä	Muutos €	
Yhteensä	423 287	100	1 376 600,00	1 403 000,00	26 400,00
Kangasala	33 951	8,0	110 600,00	112 530,00	1 930,00
Lempäälä	24 854	5,9	81 650,00	82 380,00	730,00
Nokia	36 176	8,5	117 780,00	119 910,00	2 130,00
Orivesi	8 869	2,1	29 210,00	29 400,00	190,00
Pirkkala	21 042	5,0	68 600,00	69 740,00	1 140,00
Tampere	260 180	61,5	842 720,00	862 380,00	19 660,00
Vesilahti	4 511	1,1	14 770,00	14 950,00	180,00
Ylöjärvi	33 704	8,0	111 270,00	111 710,00	440,00

Kuntayhtymän kokonaistalous ja vuoden 2026 rahoitus on suunniteltu niin, että sillä ei ole vaikutusta kuntayhtymän maksuvalmiuteen eikä kokonaistaloudelliseen tilanteeseen. Kokonaistaloudessa on lisäksi MAL-verkoston tehtäväkokonaisuus, jonka kaikki käyttömenot kateetaan verkoston omarahoituksella. Tehtäväkokonaisuuden vuosikate on nolla. Näin ollen kuntayhtymän kokonaisvuosikate on myös nolla.

Rahoituslaskelma vuosille 2026–2028

	TA2025	TAE 2026	TASU 2027	TASU 2028
Varsinaisen toiminnan ja investointien kassavirta				
tulorahoituksen vuosikate	0	0	0	0
investoinnit				0
Rahoitustoiminnan kassavirta				
lainakannan muutokset	0	0	0	0
omanpääoman muutokset	0	0	0	0
Vaikutus maksuvalmiuteen	0	0	0	0

TALOUSSUUNNITELMA 2026–2028

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymän vakiintuneen toimintavolyymin mukaisesti on laadittu taloussuunnitelma kaudelle 2026–2028. Mikäli seutuyhteistyön vakiintuneeseen toimintatapaan tai kuntayhtymän hallinnoimiin hankkeisiin arvioidaan tarvittavan muutoksia, huomioidaan ne erikseen tulevissa talousarvioissa. Kuntayhtymällä ei ole taloussuunnitelma-kaudella investointeja, varauksia, lainoja eikä rahastoja.

MAL-verkoston talous on arvioitu taloussuunnitelmaan vakiintuneen tasoisena. Mahdolliset Taloussuunnitelmissa on huomioitu hankkeet rahoituspäätösten mukaisina. Mahdolliset uudet hankkeet huomioidaan vuosisuunnittelussa ja tarvittaessa muutostalousarvioissa.

Taloussuunnitelma 2026–2028

YHTEENSÄ	TA 2025	TAE 2026	TASU 2027	TASU 2028
Myyntitulot	1 584 800,00	1 589 550,00	1 600 000,00	1 632 000,00
Muut tuet ja avust.	19 000,00	373 900,00	32 000,00	0,00
Tulot yht.	1 603 800,00	1 963 450,00	1 632 000,00	1 632 000,00
Palkat ja palkkiot	904 100,00	895 000,00	905 000,00	923 000,00
Sivukulut	176 300,00	164 000,00	175 000,00	176 000,00
Henk.kulut yht.	1 080 400,00	1 059 000,00	1 080 000,00	1 099 000,00
Palvelujen ostot	429 000,00	788 000,00	457 000,00	436 000,00
Vuokrat	79 200,00	80 000,00	70 000,00	72 000,00
Aineet ja tarvikkeet	12 200,00	32 450,00	15 000,00	15 000,00
Muut toimintakulut	30 000,00	4 000,00	10 000,00	10 000,00
Menot yht.	1 603 800,00	1 963 450,00	1 632 000,00	1 632 000,00
Toimintakate	0,00	0,00	0,00	0,00
Vuosikate	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden tulos	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden yli/alijäämä	0,00	0,00	0,00	0,00

Taloussuunnitelmalla ei ole vaikutusta kuntayhtymän taloudelliseen asemaa.